

DE BA



ZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Vrijdag 7 Maart 1902.

Jarl II: 14, Blaagt de Bazuin!

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóór worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1-10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3 2 maal.

UITGEVER:

G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtfvrij te adresseeren aan den
UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken
der Medewerkers aan den REDACTEUR, dHr. C. MULDER te KAMPEN. —
Binnenlandsche Ruilbladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie
aan den HOOFDREDACTEUR, Dr. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

PLAATSELIJKE KERKEN.

SCHARNEGOUTUM, 22 Febr. 1902. Heden ontving de kerkeraad het voor ons teleurstellend bericht, dat Ds. J. Veenstra voor onze roeping moest bedanken.

Namens den Kerkeraad,
P. K. HORMAN, Vice-Scriba.

GRONAU i. W., 28 Febr. '02. Hedenavond werd alhier beroepen tot Herder en Leeraar de Welc. heer R. Middeldveld, Theol. Candidaat van Nijmegen.

Namens den Kerkeraad der Oud-Geref. gemeente,
H. J. RUTTER, Lonneker-Glanerbeek.

EZINGE, 2 Maart 1902. Bij de Geref. kerk alhier is beroepen Cand. G. H. A. v. d. Vegte te Langeslag.

Namens den Kerkeraad,
W. DAMEA, Scriba.

HIJUM, 2 Maart 1902. Heden is met meerderheid van stemmen als Herder en Leeraar beroepen de Welc. heer H. P. M. G. de Walle, Candidaat van Konink.

Namens den Kerkeraad,
H. HOLWERDA, Scriba.

KAPPEL-BIEZELINGE, 4 Maart 1902. Tot onze blijdschap heeft onze Leeraar Ds. N. G. Kerasies voor de roeping van Langerak bedankt.

Namens den Kerkeraad,
JAC. STAAL Pz., Secretaris.

MILITAIREN AMERSFOORT.

De Kerkeraad der Gereformeerde kerk te Amersfoort B. verzoekt zoo spoedig mogelijk, liefst vóór einde Maart, opgave van de namen en adressen der jongelingen, tot de Gereformeerde kerk behorende, die dit voorjaar alhier in dienst komen.

H. TEERINK, Praeses.
G. SCHIMMEL, Scriba.

GOUDA, 4 Maart 1902. De Kerkeraad der Geref. kerk te Gouda A. verzoekt opgave van de personen, die tot onze kerk behoren en die bij de Nat. Mil. te Gouda zijn ingedeeld.

Namens den Kerkeraad,
T. SAP, Pr.

CLASSEN.

Classis Rotterdam.

De Raad der roepende kerk Maassluis A. brengt ter kennis van de kerken in de Classis Rotterdam, dat de Vergadering der Classis, D. V. zal gehouden worden op Dinsdag 15 April e.k., des voormiddags te 10 uur, in het Kerkeraadsgebouw Ammastraat 25 te Rotterdam.

Stukken en Punten voor het Agendum, onder welke ook te verstaan zijn conclusies van uit te brengen Rapporten, worden vóór of op 25 Maart a.s. bij den eersten ondergeteekende ingewacht.

Rapporteurs gelieven hunne Rapporten, opdat van den inhoud derzelve naar behooren kennis kan genomen worden, minstens acht dagen voor den datum der Classicale Vergadering den Kerkeraad toe te zenden.

De Kerkeraad voornemens,
J. VONK, Praeses.
H. DE HAAS, Scriba.

Maassluis, 4 Maart 1902.

PROVINCIEËN.

Provinciale synode van Noord-Brabant en Limburg

De Provinciale Synode der Geref. kerken van N.-Brabant en Limburg zal D. V. dit jaar gehouden worden te Breda, den 11den en zoo noodig den 12den Juni.

Stukken voor het Agendum, opgave van uit te brengen rapporten en namen der afgevaardigden, met bijvoeging hunner woonplaats, worden bij den eerstondergeteekende ingewacht vóór of op 10 Mei a.s.

Namens den Kerkeraad der roepende kerk
van Klundert,
J. D. v. d. VELDEN, Praeses.
A. C. v. DRIMMELEN, Scriba.

Klundert, 4 Maart 1902.

ONTVANGSTEN.

Voor de kerk te Appelscha.

Gedurende de maand Februari werd onder hartelijke dankbetuiging voor Appelscha ontvangen:

Bij Ds. H. Dijkstra te Smilde f 4,50
Bij ondergeteekende f 54,05 (waaronder f 14,23 van de Geref. kerk te Brussel.)

In de vorige verantwoording stond: bij Ds. Wisink te Gasselternijveen f 4,— dit moest zijn - 10,02

Van 191 kerken hebben we nu giften voor Appelscha ontvangen. Er zijn dus nog 500 kerken, die ons nog niets zonden. Als men den toestand in Appelscha goed kende, zou dit zeker niet zoo zijn. De som, die Appelscha zelf bijeenbracht, is tot f 491,50 geklommen, doch nu is ook het uiterste bereikt. Wij ontvingen daar nu zóoveel bij, dat het kerkgebouw in orde kan worden gebracht, waarmee reeds begonnen werd. Doch . . . aan de pastorie kan dan nog niets verbeterd worden. En ook dat is zoo hoog noodig. Wie helpt ons verder? Nu Brussels kerk ons zulk een groote som zond, hebben we goede hoop, dat de kerken in ons vaderland niet zullen achterblijven. Met nog ruim f 300 kan ook het noodigste aan de pastorie vericht worden. Een onzer groote kerken zeide ons ook nog een deel eener collecte toe. Er zijn ook nog andere groote kerken, van welke we nog niets ontvingen. Hen vragen we: Och, Broeders! helpt ons.

Met vriendelijken dank voor het ontvangene, de behoeften van Appelscha dringend aanbevelend.

Namens den Kerkeraad,
P. KOSTER.

Appelscha, 1 Maart 1902.

Inwendige Zending in Drente.

Met dank aan de milde gevers berichten de Deputaten, dat in Febr. de volgende bijdragen ontvangen zijn:

Kerk van Barchem (catechisatiebus) f 2,18; Dwingelo f 7; Beilen f 9,68; Gasselternijveen (kerkzakje) f 5; Rotterdam f 10; Hoogeveen f 50 en f 41,52; Meppel f 40; Nijveen f 10; Zuidwolde f 5; Hollandse-Veld f 15; Ruinerwold f 25 en 23,40; Rodea f 5,10; Assen f 30,70; N.-Amsterdam f 15; Winterswijk f 18,88.

Jongelings-Vereeniging „Timotheüs” te Meppel f 7; door Ds. Smitt 2 giften f 3 en f 4; gecoll. door Hogewind f 4,56; door Greving f 4,47.

Deze giften stellen den Penningmeester in staat om bij het einde der maand aan zijne verplichtingen te voldoen, zoo de vrienden van ons werk nu zorgen, dat dit de volgende maand ook kan gebeuren, dan kunnen wij ook onafgebroken voortgaan.

Namens de Deputaten voornemens,
H. A. DIJKSTRA, Secr.-Penn.

Diever, 3 Mrt. 1902.

Prov. Kas voor Hulpbeh. Kerken in Overijssel.

Van Bergentheim coll. f 2,50
De kerken die nog niet voor deze kas, voor het loopende boekjaar, gecollecteerd hebben, gelieven dit alsnog te doen.

De Penningm.,
Scriba, v. d. M.

Deventer, 4 Maart '02.

Voor de Inw. Zending en Bijbel-colportage in Noord-Brabant en Limburg.

Met hartelijken dank ontvangen:

Gevonden in het kerkzakje te Drachten f 2,—
Jaarl. bijdrage v/d. Geref. k. te Soest - 5,—
Idem v/d. Geref. k. te Nes en Wierum - 5,—

Jaarl. bijdragen uit Heerenveen: Geref. kerk f 5, M. Z. f 1, B. L. f 1, T. M. B. f 2,50, S. A. S. f 2,50, J. H. B. f 1,50, B. d. B. f 3,50, M. M. f 1, S. B. f 1.

Per post geind: Jaarl. bijdragen van Geref. kerken: Idemhuizen f 2, Kampen f 10, Kamperveld f 2, Katen-drecht f 5, Katwijk aZee f 3, Kookbergen f 2, Kollum B f 5, Koudkerke f 3, Kullenburg f 2, Leek f 2,50, Leens f 5, Leksmond f 2, Lochem f 2, Lollum f 2,50, Maasland f 2, Marum f 2, Marrum (Fr.) f 2, Marum (Gr.) f 2, Meppel f 5, Midwolda f 2, Midland f 2, Munnikendam f 2, Nieuworp f 2, Niezijl f 2,50, Oldeboorn f 2,50, Oldebroek f 2,50, Oldekerk f 2,50, Ommen f 3, Oostburg f 2, Oosterbeek f 2,50, Oosterbierum f 2,50.

Van Particulieren: J. G. v. d. H. te Kampen f 2,50, H. v. L. te Kollum f 2,50, P. B. te Koudkerke f 1, Ds. J. d. K. te Krabbendijke f 1, A. v. R. te Nieuwveen f 1.

(Wordt vervolgd.)

Behalve de Jaarlijksche bijdragen kunnen we dus voor deze week slechts eene gift verantwoordt tot een bedrag van f 2,—. Moge de Heere toch veler harten tot milddadigheid bewegen, opdat we de

vele hongerende en dorstende zielen met het Woord Gods kunnen dienen.

Namens Deputaten,
J. C. C. VOIGT, Penningm.

Raamsdonk, 3 Maart 1902.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Collecten.

Lexmond	f 5,63	Woubrugge 6 Dec. e.	f 2,24
Ter Aar 6 Dec. e.	- 1,25	Zwammerdam	- 6,45
Aarlanderveen	- 3,67	Anna-Jacoba-Polder	- 10,—
Allen a/d R.	- 25,82	Bergen-op-Zoom	- 6,57
Bodegraven	- 20,11	Krabbendijke	- 13,04
Leimuiden	- 3,60	Poortvliet	- 3,—
Nieuwkoop	- 1,70	Rilland-Bath	- 3,02
Nieuwveen	- 4,88	Tholen A	- 1,57
Noorden	- 1,62	Tholen B	- 3,—
Waarder	- 9,80	Oud-Vosmeer	- 8,16
O. & N. Weter	- 15,46	Ooltgensplant	- 2,50
Woerden	- 10,14		

Contributiën.

Door dhr. H. Steffens te Leeuwarden, Corr. Cl. Leeuwarden, de contr. uit Marrum, Corr. T. Bouma, van D. Westerhuis f 2,50, Tj. R. de Boer f 1, T. Bouma f 1, D. K. de Groot f 1, J. Visbeek f 0,50, Ds. G. Sijbesma f 1.

De contr. uit Boxum, van L. Y. Tamminga f 2,50, Wed. Y. Tamminga f 2,50, M. J. Schotanus f 1, J. K. Kalma f 1, M. M. Miedema f 1, M. D. Okkema f 1, K. J. Kalma f 2, M. G. Miedema f 1, Th. G. Miedema f 1, Tj. G. Miedema f 1, Blessum: Th. M. Miedema f 2, S. G. Stienstra f 1, Deinum: E. v. d. Pan f 1, S. M. Salverda f 1.

De Penningmeester
van de Theologische School,
Dr. H. FRANKEN.

Zwolle, 1 Maart 1902.

Voor de Zending o. Heid. & Moh.

Door Ds. Kok te Nijmegen, 3 maandel. inzaam. door Mej. Theresia Reijckens f 17,50 min f 9,—
betr. ald voor „Het Mosterdzaad” f 8,50

Doosborgh,
3 Maart 1902.

N. B. Vermelding in „de Bazuin” geschiedt alleen op verzoek.

Voor de Zending op Soemba.

Coll. der Geref. kerk te Valtermond f 5,01

Ds. Fokkens te Stadskanaal, uit de bus der Jongel.-veren. - 6,—

Ds. Fokkens te Stadskanaal, uit de bus der Jongel.-veren. - 4,—

Ds. Noordewier te Meppel, uit de Catechisatiebus - 22,—

Ds. Talen te Steenwijk, gev. in de coll. kerk A - 2,—

G. Talen te Steenwijk, gev. in de coll. kerk A - 5,—

Ds. Bosman te Valtermond, van de Jongel.-veren. - 2,50

H. Mulder te Houwerzijl, coll. Jaarl. Jongel.- en Jongel.-veren. - 6,—

Ds. Oegema te Wildervank, gev. i. d. e. f 2,50 en 10,— - 12,50

Ds. Hummel te Zandt, gev. in de coll. - 10,—

Ds. v. d. Veen te Ruinerwold en Kockange, gev. in de coll. f 1 en f 13 — - 14,—

Ds. v. d. Veen, coll. Jaarl. der Jongel.-veren. - 3,75

„ uit het busje der Jongel.-ver. ex porto - 6,75

J. DUBBESMA, Quaesitor.

Uithuizen, 3 Maart '02.

ONMIDDELLIJKE WEDERGEBOORTE.

XXXVI.

Al staat de wedergeboorte ook met het Woord in verband, wijl de Heilige Geest in den regel slechts daar zaligmakend werkt, waar het Evangelie verkondigd wordt; toch moet er onderscheid gemaakt worden tusschen de werking, die door het Woord bij de wedergeboorte, en die, welke daardoor bij geloof en bekeering geoeftend wordt.

Dit vloeit uit de zedelijke werking van het Woord vanzelve voort, en gaat ook dan door, wanneer wedergeboorte en geloof niet in tijd doch slechts in orde verschillen.

Bij het wekken van geloof, n.l. van de daad des geloofs, is het Woord volstrekt noodzakelijk. Natuurlijk niet in dien zin, alsof God geen andere wegen zou hebben kunnen inslaan, om het dadelijk geloof in zijne uitverkorenen te werken. Maar noodzakelijk, in aanmerking genomen den geopenbaarden wil van God. Want deze maakt ons bekend, dat het geloof uit het gehoor is, en het gehoor door het Woord Gods. Hoe toch zullen zij den naam des Heeren aan-

roepen, in welken zij niet geloofd hebben? En hoe zullen zij in Hem gelooven, van welken zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij hooren, zonder die hun predikt? Bij het werken van deze daad des geloofs en der bekeering is het Woord een middel in eigenlijken zin: een middel, waardoor God het vermogen des geloofs werkelijk in de daad des geloofs doet overgaan; eene uitwerkende oorzaak, die in Gods hand en onder de leiding des Heiligen Geestes datgene voortbrengt, waartoe het geschikt en bekwaam is. Gelijkt het oog alleen niet genoeg is, maar dan alleen werkelijk ziet, wanneer het van buiten door het licht wordt bestraald; gelijk het oor op zichzelf niet voldoende is, maar dan alleen metterdaad hoort, wanneer het van buiten klanken opvangt; zoo kan het geloofsvermogen, dat in de wedergeboorte wordt ingeplant, niet tot de daad des geloofs overgaan, zonder dat het van buiten af met het Woord des Evangelies bekend wordt gemaakt. Gelijkt het licht past aan het oog en de klank aan het oor, zoo past en voegt het geloofsobject, dat in de Heilige Schrift ons aangeboden wordt, aan het nieuwe leven, dat de Heilige Geest in de wedergeboorte

instort in het hart. Gelijkt het hert schreeuwt naar de waterstroom, zoo dorst de ziel van den wedergeborene naar God, die in Christus zich als zijn Vader heeft geopenbaard en vindt lansen alleen uit de bron, welke in de Heilige Schrift voor hem is ontsloten.

Natuurlijk mag hieruit niet worden afgeleid, dat het geloofsvermogen tot de daad des geloofsovergaat of kan overgaan door de inwerking van het Woord alleen. Ook al is iemand wedergeboren, toch is daartoe de uitwendige roeping door het Woord niet voldoende. God immers werkt het willen en werken beide naar zijn welbehagen. Niet alleen uit Hem, maar ook door Hem en tot Hem zijn alle dingen. De uitwendige roeping is nooit genoegzaam, noch bij den aanvang noch bij den voortgang van geloof en bekeering. De inwendige roeping moet zich steeds met de uitwendige verbinden, om het geloofsvermogen voor het eerst en bij vernieuwing in geloofsdaden te doen overgaan. Gelijkt het zaad niet ontkiemt en uitspruit en vruchten draagt, zonder dat het in een toebereiden akker geworpen en voortdurend door regen en zonneschijn verkwikt en gekoesterd wordt,

zoo ook blijft het Woord vruchteloos, tenzij God er voortdurend den wasdom over gebiede. De Heilige Geest moet zich paren met het gepredikte Woord, zal het vermogen des geloofs in de daad des geloofs overgaan. Onderstelde wedergeboorte maakt deze bijzondere, bijkomende werking des Geestes niet overbodig en het Woord alleen niet genoegzaam. Ook wie het vermogen heeft om te gelooven, kan niet metterdaad gelooven, zonder dat de Heilige Geest door de inwendige roeping het Woord heiligt en zegent aan zijn hart. Het vermogen, om zaligmakend te hooren, wordt in de wedergeboorte geschenken; maar dit zaligmakend hooren zelf, in der daad en in der waarheid, is evenzeer vrucht van eene bijzondere werking des Heiligen Geestes. Ook al onderstelt men dat degenen, aan wie men het Evangelie verkondigt, wedergeboren zijn; dit doet hoegenaamd niets af aan de noodzakelijkheid, dat de Heilige Geest zich met de verkondiging des Woords pare en het vermogen des geloofs in de daad des geloofs doe overgaan.

Maar wanneer dit goed in het oog gehouden wordt, dan kan men zeggen, dat de Heilige Geest zich bij dit werk van het Woord als van een

instrument bedient. Het Woord is hierbij werkelijk een middel, een zedelijk middel, maar toch een middel in eigenlijken zin, krachtadig en werkende datgene, waartoe het bekwaam en geschikt is. Het schenkt aan het geloof zijn voorwerp en inhoud, gelijk de taal aan het kind de gedachten verschaft, waartoe het in het denk- en spraakvermogen is voorbereid.

Een ander karakter draagt echter de werking des Woords bij de wedergeboorte. Ook al vallen wedergeboorte en geloof bij volwassenen soms tijdelijk volkomen saam, het Woord onderstelt toch in logischen zin de wedergeboorte, indien het zaligmakend gehoord en aangenomen zal worden. Want een natuurlijk mensch kan het Woord wel lichamelijk hooren. Hij kan het krachten allerlei invloeden van opvoeding en omgeving met een historisch geloof voor waarheid erkennen. Hij kan het Woord ook hooren en terstond met vreugde ontvangen en voor een tijd er zich in verblijden. Maar hij kan het niet zaligmakend gelooven, tenzij hij vooraf, niet in tijd misschien maar dan toch in orde, zij wedergeboren uit water en Geest. Als het Woord vruchten zal dragen van geloof en

bekeering, dan moet het vallen in een goede aarde, die toebereid is door de werking des Heiligen Geestes.

Wie dit ontkennen wilde, zou de Gereformeerde lijn verlaten en op die der Remonstranten overgaan. Hij zou de grenslijn uitwisschen, welke in de Heilige Schrift getrokken wordt tusschen den geestelijken dood en het geestelijk leven, en het wezenlijke onderscheid tusschen beide inruilen voor een geleidelijken overgang.

Maar daaruit volgt dan ook, dat het Woord bij het tot stand komen der wedergeboorte geene zedelijke werking uitoefenen kan. Want om zulk een werking te kunnen uitoefenen, is het noodig, dat het geloofsvermogen zij ingeplant. Het Woord kan toch uit den aard der zaak eerst werken, wanneer het verstaan wordt. Maar verstaan kan het Woord eerst worden door den mensch, die werd wedergeboren. Zoolang de mensch een natuurlijk mensch is, verstaat hij de dingen niet, die des Geestes Gods zijn. De zaligmakende werking des Woords begint en kan eerst beginnen op het oogenblik, dat de mensch door den Heiligen Geest in de wedergeboorte bekwaam is gemaakt, om het geestelijk te verstaan en geloovig aan te nemen.

De wedergeboorte heeft dus plaats onder het Woord, bij het Woord, met het Woord, maar zij geschiedt niet door het Woord, in dien zin, dat de Heilige Geest alleen door dat Woord heen zou inwerken in het menschelijk hart. Want de Heilige Geest heeft zich wel verbonden, om de gemeenschap met Christus en zijne weldaden daar tot stand te brengen, waar het Woord van Christus verkondigd wordt; maar Hij heeft zichzelf en zijne werking niet opgesloten in noch besloten binnen het Woord. Het Woord is evenmin als het Sacrament een magisch middel, dat door de bovennatuurlijk ingestorte kracht de genade mededeelt; maar het is de voorwaarde, waaronder, de gelegenheid, waarbij, de weg, waarin God zijne genade aan den zondaar verheerlijkt en hem Christus en al zijne weldaden deelachtig maakt.

BAVINCK.

HET ADVIES.

Na langdurige samensprekingen zijn Curatoren en Hoogleraren van Theol. School en Vrije Universiteit ten slotte toch gekomen tot een vrij eenparig advies aan de kerken inzake de eenheid van opleiding tot den dienst des Woords.

Natuurlijk behelst het stuk, dat zij aan de kerken toezonden, niets meer dan een advies, eene broederlijke raadgeving, hoe naar hun oordeel de gewenschte eenheid van opleiding thans het best verkregen kan worden. Kerkelijk gezag heeft het niet in het minst. De kerken staan er geheel vrij tegenover, en kunnen er ten slotte mede doen, wat zij willen.

De conferentie der broederen tocht, die dit advies tot resultaat had, bezat hoegenaamd geen kerkelijk mandaat. Het denkbeeld van zulk een conferentie werd opgeworpen door de *Herant*, midden in eene discussie met de *Bazuin* over de vraag, langs welken weg studenten der Theol. School aan de Vrije Universiteit den doctoralen graad zouden kunnen behalen.

Fluks werd dat denkbeeld aangegrepen door eenige Classen, en in den vorm van een dringend verzoek aan Curatoren en Professoren der beide Opleidingscholen ter behartiging aanbevolen. De kerkelijke vergaderingen, die hierna niet instemden en dezen weg na het besluit der Synode van Groningen niet aanbevelenswaardig achtten, bewaarden op eene enkele uitzondering na een diep stilzwijgen.

Zoo kwam de conferentie tot stand. En op de tweede vergadering, welke 10 Sept. i. l. te Utrecht samenkwam, werd ongedacht en onverwacht een grondslag gevonden, waarop naar de instemming aller broederen eene vereeniging der beide Scholen plaats hebben kon. Aan den avond van dien dag was er blijdschap in het hart, rees er een danktoon van de lippen en ging er een moedigevend bericht naar de pers.

Die blijdschap en dankbaarheid is op de volgende vergaderingen vrij wat getemperd. Het indienen van allerlei amendementen noodzaakte tot een schikken en plooiën, dat op niemand een hartverheffend indruk maakte en het weinig geestdrift aantrekkelijk bekoelen deed.

Slotom is dan ook, dat enkele broe-

deren, Prof. Noordtzi, Prof. Lindeboom en Ds. Klaarhamer, hunne stem aan het advies hebben onthouden; dat de verkregen uitkomst niemand ten volle bevredigt, en dat de toon der dankbaarheid bij geen der broederen hoog is gestemd.

Maar wat niet is, kan komen. Als de kerken straks zoo goed als eenparig met dit advies hare instemming betuigen en er een weg in vinden, om aan de gedeeldheid der opleiding een einde te maken, dan kan aan het einde misschien nog met eenige dankbaarheid door allen worden erkend, dat de Heere onze God door het gebrekkelijk menschenwerk, dat de conferentie tot stand bracht, zijn raad heeft volvoerd en aan de Gereformeerde kerken in Nederland een rijken, onwaardebaren zegen heeft bereid.

God moge in zijne genade het daartoe leiden en aan alle kerken in rijke mate dien Geest der gebeden schenken, welke alleen ons leeren kan, welke in dezen de welbehagelijke wil des Heeren zij.

Het advies is vrij eenvoudig, en komt hierop neer:

De kerken besluiten, om aan het zelfstandig bestaan der Theol. School een einde te maken en zich voortaan van de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit te bedienen als hare Opleidingsschool.

Dit laatste wordt aan de kerken mogelijk gemaakt, omdat de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit bereid is, ongeveer in zulk een verhouding tot de kerken te gaan staan, als waarin thans de Theol. School tot haar is geplaatst, en bij benoeming, schorsing, ontslag en salariering der Hoogleraren het voornaamste en het beslissende deel van het zeggenschap aan de kerken toe te kennen.

Als de kerken dus den strijd over de opleiding moede zijn, en, om te beginnen, een klein deel van het zeggenschap over de opleiding harer dienaren aan de Vereeniging voor Hooger Onderwijs willen afstaan, dan moeten zij handelen naar dit advies.

Nog eens, het is niet meer dan een advies. De kerken hebben de volle vrijheid, om ermede te handelen, gelijk zij naar hare overtuiging meenen te moeten doen.

De ondertekening der broederen houdt alleen in, dat de eenheid der opleiding naar hunne meening op dit oogenblik het best op de door hen voorgestelde wijze verkregen kan worden.

Maar wie anders oordeelt, spreke. Het vraagstuk, dat thans opnieuw aan de orde is gesteld, is gewichtig genoeg, om het van alle zijden nauwkeurig te bezien.

EEN ERNSTIG BEZWAAR.

Te meer is eene aandachtige overweging van het vraagstuk noodig, omdat zich tegen de opvolging van het boven bedoelde advies een bezwaar verheft, welks gewicht door niemand ontkend kan worden.

Eerlijkheid gebiedt, om dit bezwaar nu reeds onder de aandacht der kerken te brengen.

Met lofwaaardige inschikkelijkheid heeft de tot dusver zoo genoemde *Vrije Universiteit*, bepaaldelijk wat hare Theol. Faculteit betreft, het standpunt prijsgegeven, dat zij van hare oprichting af tot op dezen tijd toe tegenover de kerk innam. Indien de Vereeniging voor Hooger Onderwijs het advies opvolgt, dan komt de van haar uitgaande School, althans wat de Theol. Faculteit betreft, niet alleen onder het toezicht, maar bij benoeming, schorsing, ontslag en salariering harer Hoogleraren voor een hoogst belangrijk deel onder het zeggenschap der Gereformeerde kerken te staan.

Maar de tijd is niet verre meer, dat de *Vrije Universiteit* ook ten opzichte van den Staat haar standpunt zal te wijzigen hebben.

Enkele dagen geleden, deelde de *Standaard* mede, dat de Regeering niet onwaarschijnlijk er spoedig blijk van zal geven, dat zij vrijmaking ook van het Hooger Onderwijs wensch, en dat die vrijmaking o.a. daarin zal bestaan, dat de vrije universiteiten met de openbare gelijk gesteld worden, wat het verlenen van diploma's aangaat.

En zij besloot deze mededeeling met de opwekking, dat Gereformeerden en Roomsche-Katholieken toch zorgen zouden, dat hunne Vrije Universiteiten beantwoorden aan de gestelde voorwaarden, opdat zij genieten kunnen van de voordeelen, welke de vrijmaking van het onderwijs op dit stuk hun aanbiedt (*Standaard* van 26 Febr. i. l.).

Ook afgedacht van dit persbericht, zouden wij kunnen weten, dat het straks dezen kant uitgaat. Reeds jaren lang is er over geklaagd, dat aan den doctoralen graad, verworven aan de Vrije Universiteit in rechten en letteren, de effectus civilis onthouden bleef.

Subsidie wordt in onze kringen hoe langer hoe meer, niet alleen voor het lager, maar ook voor het gymasiaal, middelbaar en hooger onderwijs gewenscht en noodzakelijk geacht.

Sedert het tegenwoordige Kabinet is opgetreden en de vrijmaking van het

onderwijs heeft toegezegd, wordt men in de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op versterking en uitbreiding der Vrije Universiteit bedacht.

En zelfs wordt het onzerzijds met warmte aanbevolen en met vreugde aanschouwd, dat de Roomschen in ons land trachten te komen tot het oprichten van eene eigene, vrije universiteit.

Alles wijst er dus op, dat er binnen een niet te lang tijdsverloop een wetsvoorstel van de Regeering te verwachten is, om aan de Vrije Universiteit subsidie en effectus civilis te verleenen.

Maar natuurlijk zullen deze beide voorrechten aan de Vrije Universiteit niet kunnen en niet mogen verleend worden, tenzij deze voldoe aan eenige voorwaarden, welke de Regeering vaststellen zal.

Het spreekt toch vanzelf, dat de Regeering geen subsidie mag toekennen, tenzij zij wete, dat deze besteed wordt voor het doel, waartoe zij gegeven wordt; en dat zij de Vrije Universiteit niet met de openbare hoogeschoolen in het verlenen van diploma's gelijkstellen mag, tenzij zij waarborgen bezitte, dat het onderwijs aan zekere eischen voldoe.

De vraag dringt zich dus op: van welken aard zullen de voorwaarden zijn, waaraan de Vrije Universiteit moet voldoen, om te genieten van de voordeelen, welke de Regeering straks haar aanbieden zal?

Wij weten thans, wat de Vrije Universiteit is. Wij weten, dat zij geen voordeelen geniet van den Staat maar dat zij ook volkomen vrij is van den Staat. Maar hoedanig zal straks hare verhouding tot de Overheid zijn? In welke mate zal zij van de Regeering afhankelijk worden? En zal die afhankelijkheid gelden, niet alleen voor de Litterarische en Juridische Faculteit, maar ook voor de Theologische Faculteit? In het laatste geval dienen de kerken, voordat zij hare eigene School sluiten en de opleiding harer dienaren aan de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit toevertrouwen, te weten, hoedanig deze straks zal zijn ingericht, of ook zij misschien op eenige wijze, in meerdere of mindere mate, afhankelijk wordt van de Overheid.

Zelfs is het geval niet ondenkbaar, dat het thans door eenige broederen bij de kerken ingediende advies over eenheid van opleiding straks op verschillende punten belangrijk zal moeten gewijzigd worden, indien de Vrije Universiteit zal willen genieten van de voorrechten, die de wet haar wellicht eerlang aanbieden zal.

Moeten wij, dit overwegende, dan toch maar in blind vertrouwen voorwaarts gaan, niet wetende, waar onze kerken met hare vrije opleiding, zelfs ten opzichte van de Overheid, belanden zullen?

BAVINCK.

DE VLOEKPSALMEN.

I.

Voor de ongeloovigen zijn de zoo-genaamde Vloekpsalmen eene ergernis. Met kracht verzetten zij zich tegen den in deze liederen ademend geest. Dan speelt men het Nieuwe Verbond uit tegen het Oude. Dat Oude stond nog op het lager standpunt van het „oog om oog, tand om tand“. Eerst het Nieuwe wist zich tot het ideaal der liefde te verheffen.

Om deze reden is eene nadere bespreking dezer Psalmen niet overbodig.

Reeds terstond valt ons in het oog, dat de titel, onder welken deze Psalmen gemeenlijk worden ingeleid, minder juist is. Wie op dezen titel afgaat, verwacht er vervloeking in te vinden, rechtstreeks tot den vijand gericht. En ziet, men treft er geene enkele vervloeking in aan; de dichter treedt nergens vloekend op; het vloeken laat hij Gode over, den eenigen, die er recht toe heeft, en vergenoegt zich met te bidden, dat God zijne vijanden vloekte. Een vloek is aan het adres van den vijand gericht; deze Psalmen echter richten zich uitsluitend tot God.

Toch is door deze opmerking het bezwaar tegen deze Psalmen niet weggenomen; de vraag blijft nog open: hoe is de bede om de tuschenkomst der Goddelijke rechtvaardigheid met de wet der liefde te rijmen?

Afkeurenswaardig zou zulk eene bede voorzeker zijn, zoo zij de bede der persoonlijke wraakzucht was. Maar zoo is het niet. De Psalmisten werden gedreven door den Geest; hunne Vloekpsalmen dragen geen menschelijk, maar een profetisch karakter. In deze dichters roept de Geest van God zelve de tuschenkomst van Gods wrake in.

Als de dichter zóó zingt, gedraagt hij zich ten volle in overeenstemming met het karakter van de bedeeeling zijns tijds. Gij kunt en moogt niets anders van hem verwachten. Hij is kind van zijn tijd in den goeden zin van het woord. De bedeeeling waaronder hij leefde, hield vóór alles rekening met het recht. Leefde hij niet onder de Wet? Voorzeker was er aan het Sinaïetisch verbond een ander voorafgegaan, een verbond der genade, waarbij God

zich aan Abraham en zijn zaad had toegezegd. Wat zou er echter geschieden, als God voetstoots zijne belofte ten volle aan Israël vervulde, door het zijnen Geest te geven, en met dezen, eeuwig leven en eeuwige heerlijkheid. Dan zou het den schijn krijgen, als hield God geene rekening met de zonde, en met het recht, ja, het zou er niet slechts den schijn van krijgen, maar werkelijk zou het zoo zijn. Noodig daarom, dat er eene wet tuschenbeide kwam, om te zorgen, dat de erfenis Gods uitsluitend vrucht van gehoorzaamheid zou zijn, alle ongerechtigheid daarentegen ten hoogste zou worden gestraft. Zulk eene wet liet God dan ook werkelijk tuschenbeide komen. Zij waarborgde, dat de belofte niet ten koste, maar in den weg der gerechtigheid zou worden vervuld.

Staat het nu vast, dat de bedeeeling, waaronder de Psalmisten leefden, vóór alles met de handhaving van het recht rekening hield, dan behoefte het ons niet te bevreemden, dat ijver voor het recht bij hen op den voorgrond staat. Het kind der Wet eert de Wet door om hare handhaving te bidden, met dezen verstande echter, dat zij strenge rekening houden met de beperkingen, die God tijdens het Oude Verbond aan de handhaving van het recht gesteld had. Immers beschermde God zijn uit zwakheid zondigend, en met boetvaardigheid tot Hem wederkeerend kind door de Wet zelve tegen haren vloek, en meer nog dan door offer en priester, door het vrijmachtig betoon zijner barmhartigheid. Nimmer roepen de Psalmisten dan ook het zwaard Gods tegenover den boeteling in; hunne vloekbeden raken uitsluitend den opzettelijken zondaar, die, in plaats van zich te bekeeren, zichzelf sterkt in zijne ongerechtigheid. Ook overschrijdt hun gezichtseinder de grens hunner bedeeeling niet; want zij bepalen er zich toe, eene kondgeving van den Goddelijken toorn te vragen, die zich in aardse gerichten openbaart. Waarlijk, zonder de Vloekpsalmen zou er eene leemte zijn in de Liturgie van den Oud-Testamentischen eeredienst.

Om deze Psalmen echter ten volle te begrijpen, moeten wij in het oog houden, dat zij ook in nauwen samenhang staan met het aardse en met het typisch karakter van de bedeeeling des Ouden Verbonds.

God had aan Israël een wel heilig, maar toch aardse koninkrijk opgericht. Hij was er de Koning van, zoodat godsdienst en staatsdienst samenvielen; het rijk zelf was in een bepaald land gevestigd, was naar de wijze van aardse staten ingericht, en werd door wereldlijke middelen tegen zijne vijanden beveiligd. Neem hierbij in aanmerking, dat het door een kring van vijandige volken omgeven was, wier haat doorgaans samenviel met vijandschap tegen Israëls God. En dit niet alleen. In eigen boezem toch werden er velen gevonden, die de Heidenen in haat tegen Israëls God en zijne dienaren niets toegaven, de Godsregering poogden omver te werpen, en het heilig volk wilden omzetten in een volk der wereld. Deze vijanden bedreigden alzoo niets minder dan het Godsrijk zelf, moederschot als het was van alle heil, dat God aan deze wereld had toegedacht. Waren hunne aanslagen gelukt, er ware grooter schade aan het menschelijk geslacht toegebracht, dan door Adams val was geschied, naardien de raad der verlossing alsdan te niet zou zijn gemaakt, en onze wereld onherroepelijk in Satans macht zou zijn gekomen.

Dit werpt onzes inziens geen gering licht op tal van beden, die den vloek over Gods vijanden inroepen. Als de Psalmisten tegen de Heidenen bidden, en vragen, dat God zijne grimmigheid over hen uitstorte, is hier geenszins in het spel, wat wij rassenhaat plegen te heeten. Men moet den vreemde volgens de Wet zelfs liefhebben; wat plaats zou er dan voor den haat tegen hem zijn geweest? Maar als de vreemde zich als een vijand tegenover God en zijn volk stelt, dan is het zelfs nog iets hoogers dan zucht naar behoud der nationale vrijheid en zelfstandigheid, die den vrome om zijn ondergang bidden doet. Willen de Heidenen het heilige niet van de aarde bannen? Waarlijk, er zou bij Israëls vromen geen besef der waardij van hun volksstaat, geen liefde tot God, geene voorwetenschap van de heerlijke toekomst der Theocratie zijn geweest, had het aan deze heilige belangen geene reden ontleend, om den ondergang van de vijanden hun volks af te bidden. Hier is de vaderlandsliefde waarlijk geheiligd; de Vloekpsalmen getuigen het!

Let er tevens op, dat het Rijk Gods onder Israël een typisch karakter droeg. Het was als eene schaduw, door het Rijk Gods, dat komen zal, hier op aarde geworpen. God toch laat de toekomstige en hemelse dingen vooraf op aardse wijze werkelijkheid worden; in deze aardse werkelijkheid drukken

zij zich af, zoodat zij er als beeld van kunnen dienen. Niet terstond is dit beeld echter volteekend; de Goddelijke Kunstenaar, die in instelling en feiten, maar ook in personen teekent, werkt langzaam, schoon altijd voort. Eerst in de dagen van David, de dagen der Psalmen, is zijne teekening, om zoo te spreken, voltooid. Er ontbrak vóór dien tijd nog iets aan haar; 't was de volle figuur van den Messias, den man, door wiens tuschenkomst het in Mozes' tijd opgericht Godsrijk de zege op zijne vijanden behalen, en de gestalte van een vrede-rijc aannemen zou. Dat beeld van den Messias verschijnt in den man, wiens naam het boek der Psalmen tot opschrift heeft, in David, op het toneel der historie. In hem teekent God den Gezalide af, die door lijden zijne heerlijkheid ingaat, om dan, op zijnen troon gezeten, vrede te brengen over zijn volk, maar over zijne vijanden — vloek!

Uit dien toon nu zingen de Psalmisten, die den vloek Gods over de vijanden zijns Konings inroepen. Voorzeker hebben zij allernaast betrekking op de gelegenheden van hun tijd; David, en de heilige dichters, die in zijnen geest zingen, hebben werkelijke vijanden van troon en volk op het oog. Maar de Geest, die hen drijft, ziet verder, naar den tijd, waarop de Christus als Koninklijk Richter op den troon zitten zal, in een rijk, dat een rijk des vredes is, omdat het een rijk des gerechts is. In Davids vijanden teekent hij die van den Christus, met eene nauwkeurigheid, die ons verrast; in de bede, dat hun vergolden worde, wat zij tegen dezen hebben misdaan, roept Hij de verschikkingen van het Messiaansch gericht in, over wie zich beide aan het kruis en aan de kroon van den Christus geërgerd hebben. De Christus zelf bad om genade voor zijne vijanden met zijn: Vader! vergeef het hun; want zij weten niet, wat zij doen. Zoo handelt Hij overeenkomstig zijn naam; is Hij de Behouder niet? Maar de Geest is gekomen om Hem te verheerlijken; wat Hij zelf niet deed, zijne eere zoeken, doet de Geest; dat is des Geestes werk. Welnu, gelijk de Christus overeenkomstig zijne bestemming handelt, als Hij voor zijne vijanden bidt, alzoo handelt de Geest overeenkomstig zijne taak, als Hij in zijne profeten het gericht over Christus' vijanden inroep; deze twee, de bede van het Kruishout en de bede van den Vloekpsalm vullen elkander aan, en eischen elkander.

VAN ANDEL.

Hooggeachte Redacteur!

Mag ik voor onderstaande letteren een plaatsje in de *Bazuin*? Bij voorbaat mijn dank.

„Hoe de Schriftuur te gebruiken?“

Onder bovenstaand opschrift geeft de Weleerw. heer v. Andel in de *Bazuin* N^o. 5 een beschouwing over het verkeerd gebruik van enkele Schriftuurplaatsen, of anders om de Schrift niet te misbruiken, en in toepassing te brengen met de omstandigheden, waarin men verkeert. Die beschouwing zal zeker een ieder met genoeg gelezen hebben, maar de gedachte kwam zoo bij mij op: „ontbreekt er niet wat aan?“ Men krijgt zoo den indruk, dat onder de leiding des Heiligen Geestes ons geen Schriftuurplaatsen te binnen komen, die in moeilijke levensomstandigheden vertroostend en bemoeiigend zijn, of ook bij oprecht schuldbesef opbeuren en versterken. Ik zou toch vrij zeker durven veronderstellen, dat er zijn, die uit dat schrijven bovenstaande hebben afgeleid, wat toch zeker niet is bedoeld.

Een getrouwe lezer.

Antwoorden den

geachten Inzender.

Gaarne verzeker ik den geachten Inzender van dit stukje, dat ik met hem geloof aan eene leiding des Geestes, gelijk hij ze hierboven omschreef. Ik hoop dit onderwerp later in een afzonderlijk artikel te behandelen, onder het opschrift: Hoe de H. G. de Schriftuur gebruikt. In een artikel als het bedoelde was dit onderwerp niet op zijne plaats; dit liep over de vraag: Hoe wij de Schriftuur te gebruiken hadden. Ten volle echter stem ik den Inzender toe, dat eene volledige behandeling van het onderwerp een artikel over het door hem bedoelde vraagstuk eischt. Het is mijn oogmerk trouwens, om alle vraagstukken, die met het geestelijk leven in betrekking staan, in de *Bazuin* te behandelen. Ten einde dit zoo volledig mogelijk te doen, verzoek ik alle lezers, om mij de onderwerpen, waarvan zij eene bespreking wenschelijk achten, onder de aandacht te brengen. Zij bewijzen mij daarmede geen geringen dienst.

VAN ANDEL.

Noodige aanvulling van het „ADVIES“ van Curatoren en Professoren.

Tot mijne bevreemding is in het stuk, waardoor dit Advies ter kennis van de Kerkeraden en aan het publiek is gebracht, niet opgenomen, wat ik tot *motivering van mijne niet-ondertekening* heb geantwoord op de vraag, of ik ook mijn naam wilde zetten

onder het ten slotte vastgestelde Concept-Contract c. a. De Voorzitter der Conferentie Ds. B. van Schelven schreef mij, niet te hebben voldaan aan mijn desbetreffend verzoek, en wel omdat hij daartoe geen volmacht had van de Vergadering. Ik meen, dat het vanzelf spreekt, dat ook het gevoelen der minderheid, hoe gering in getal die ook zij, moet worden vermeld, en dat een verzoek daartoe in elk geval moet worden ingewilligd. De Conferentie is in dit opzicht zeker niet in de lijn van ons Kerkelijk samenvoegen en van het Gereformeerd Kerkrecht.

Ieder zal verstaan, dat en waarom ik nu de hulp inroep van al de bladen, die het Advies hebben geplaatst. Nu ieder weet, dat ik met enkele andere broeders bezwaar had tegen de onderteekening, waartoe 25 voormannen zijn overgegaan, en onder dezen ook broeders aan wier zijde ik vroeger nog al eens mocht getuigen en strijden, nu is het niet alleen tot verantwoording van mijzelf, maar ook voor de waardeering van het Advies noodig, dat ieder lezer van het Advies wete, waarom het mij niet mogelijk is het "ADVIES" aan de Kerken aan te bevelen.

De motiveering van mijne niet-onderteekening, aan den Voorzitter der Conferentie gezonden, luidt aldus.

Ondergeteekende kan bovenstaand Advies niet onderteekenen.

Onder verwijzing naar zijne missive aan de Conferentie van 21 Nov. j.l. moet hij zijne vrees uitspreken, dat opvolging van dit advies door de Kerken oorzaak zou worden van gevaarlijke verdeeldheden en botsingen, en de Vereen. voor H. O. op Ger. G. maar vooral de Kerken, in uiterst moeilijke toestanden zou brengen, inzonderheid in het alleszins denkbaar geval, dat dit Contract zou worden opgezegd.

Een Contract als dit zou van stonde aan de rijkgezegde "eigen inrichting" der Kerken doen verdwijnen en doen opgaan in de V. U., de Kerken inzake hare, nu geheel zelfstandige en vrije, opleiding afhankelijk maken van de Vereeniging, en alzo krenken het beding der vereeniging van 1891/92 betreffende een eigen inrichting, en de kenschetsing derzelve door de Generale Synode van 1893.

Ook zou de "eenheid," aldus gemaakt tusschen twee ongelijkssoortige lichamen: de Geref. Kerken en een particuliere Vereeniging voor Hooger Onderwijs, geen eenheid zijn, maar slechts een proefneming tot samenvoeging van hoogerleeraren en studenten onder tweemaal bestuur, die reeds hierom gevaarlijk moet geacht worden, omdat het verschil van beginselen, waaruit de V. U. en hare Theol. Faculteit ter eenre, en de Theol. School der Kerken ter andere zijde, is geboren, leeft en werkt, geenszins is opgelost.

Ondergeteekende kan niet inzien, hoe zonder beginselverzeking en praktische moeilijkheden ene en dezelfde inrichting tegelijk Theol. Faculteit der Universiteit met hare beginselen en ordeningen, en Opleidingsschool der Kerken zou kunnen zijn.

Wat de onderscheidene artikelen van het Contract en die van de "adviezen en mededeelingen" betreft, heeft hij vooral bezwaar tegen Art. 3 van het Contract, en tegen Art. 4, 7, 11 van de "adviezen en mededeelingen," voorzover daarin de Kerken worden gerechtigd en verplicht, eene verklaring te geven van het officieel onverklaarbare en onveranderlijke, Art. 2 der Statuten van de Vereeniging, en, ingeval van verschil beslissende uitspraak te doen. Zijns inziens kan zulk een verklaring der Kerken niet bindend zijn voor de Vereeniging, en mogen de Kerken zich niet verantwoordelijk stellen voor een grondslag, die niet de grondslag der Kerken zelve is. De Kerken hebben tot grondslag de Geref. Belydenisschriften, die ieder kan lezen en toetsen aan de Schrift; de Vereeniging heeft tot grondslag de "onbeschrevene en onbepaalde" "Geref. beginselen."

Kampen, 19 Febr. 1902.

L. LINDEBOOM.

De brief aan de Conferentie, waarvan boven sprake is, bevat de kennisgeving aan de confererende broeders, dat en waarom ik niet meer kon deelnemen aan hunne overleggingen. 't Is mij niet bekend, waarom in de berichtjes over de Conferentie in *De Heraut* en andere bladen, van mijn onthouding is gezwegen. Ik heb dat laten begaan, om zelfs den schijn te mijden alsof ik reeds vóór den afloop op mijn bezwaren de aandacht wilde vestigen. Nu is het echter de tijd, dat ik al de Kerken en geheel het publiek, tot wier kennis deze zaak is gebracht, in de gelegenheid stel, de reden van deze mijne houding te kunnen beoordeelen met kennis van zaken.

Bedoelde brief is van dezen inhoud.

Aan de Professoren en Curatoren der Vrije Universiteit en die der Theol. School, te Utrecht in conferentie, 21 Nov. 1901.

Waarde Broeders,

Na rijp beraad ben ik tot de overtuiging gekomen, niet meer te moeten deelnemen aan uwe beraadslagingen. Van meet af heb ik bezwaar gehad en geuit tegen de saamroeping dezer Conferentie. Met vele andere broeders heb ik tegen de voortzetting der Conferentie gestemd, April j.l. Om zelfs den schijn te mijden van onwilwilleigheid jegens de broeders, die in de Conferentie heil zagen, heb ik tot 3 malen toe daaraan deelgenomen. De

voorloopige overeenkomst van 10 Sept. j.l. verraste en bevreesde mij zeer; 'k heb toen mijn oordeel gereserveerd, in afwachting van wat 31 October zou brengen. In die vergadering is het mij door de amendementen en de besprekingen, en door de aanname van het amendement op art. 5, bij vernieuwing duidelijk geworden, dat de onderscheiden aard van de Kerken en de Vereeniging, en het verschil van de beginselen, waaruit de Vrije Universiteit en hare Theol. Faculteit, en die waaruit de Theol. School is geboren en leeft, eenheid van de Vrije Universiteit en de Theol. School onmogelijk maken. De Vrije Universiteit zou zich banden moeten laten aanleggen, waartegen het standpunt en de beginselen van haar en van de Vereeniging uit hun aard steeds zouden inwerken. En de "eigen inrichting" der Kerken zou van stonde aan haar afzonderlijk en zelfstandig bestaan en werken verliezen; en de Kerken wierden afhankelijk van de Vereeniging en hare School. Dat de broeders der Vrije Universiteit het amendement op art. 5 aannamen, en veel gevoelen voor de nu afgewezen amendementen... kan ik mij van uit hun standpunt zeer goed verklaren, afgezien van 10 Sept. Doch, hoe innig gaarne ik in ware en volle eengestindheid met al de broeders zou willen samenwerken, nu mag ik niet anders dan betuigen: non possumus. Met de beste bedoelingen is de Conferentie bezig, het plan van een "novum" *) en "mixtum" †) te ontwerpen en te formuleeren, dat n.l. een bron van gevaarlijke verdeeldheden en botsingen zou worden, en zoowel de Kerken als de Vereeniging in uiterst moeilijke toestanden zou brengen, inzonderheid ingeval dat Contract zou worden opgezegd, en wat inóón was gesproken, weer uitteem moest worden getrokken of gezegd. Ik kan niet anders zien, of op dien weg komt de eigen inrichting terstond in gevaar, en de eigen opleiding wordt dadelijk een gedeelte, en zal op den duur hoe langer hoe meer opgaan in de Vrije Universiteit. Daartoe mag ik niet medewerken.

Zoolang het diepgaand verschil der beginselen niet plaats maakt voor eenheid van inzicht en doel, is m.i. de aangegeven weg, deze, dat én de Vereeniging én de Kerken hare vrijheid bewaren en elk op de wijze, die zij voor Gods aangezicht roeping achten, ongehinderd door elkander, arbeiden op dit gebied. Gelijk ik 2 April heb voorgesteld, zou ik ook nu willen raden: laten wij biddend trachten, tot eenheid van beginsel te komen, door ten voeten uit het verschil te teekenen en te bespreken. Indien niet de Heere Zelf de eenheid werkt, zal ons passen en meten, en vragen en geven van concessies aan elkander, niet baten, wel schaden. Mozes bedoelde het goed, toen hij de kinderen Israëls wou verlossen, doch God wilde het Zelf doen; en Hij heeft het gedaan, ook door Mozes, maar op Zijnen tijd.

Om de Kerken voor nieuwe onrust te behoeden, veroorloof ik mij bescheiden nog dezen raad: de Conferentie zende geen advies aan de Kerken, maar deele mede, dat de begeerde overeenstemming, bij nadere overweging, gebleken is niet te kunnen worden gevonden. Opdat niet degenen, die met een eventueel advies niet kunnen instemmen, gedrongen worden, daarvan in het openbaar rekenschap te geven en een anders luidend of tegengesteld advies aan te bevelen.

Met toebidding van de leiding des Heiligen Geestes in uwe beraadslagingen, blijf ik, waarde broeders, Uw heilb. dw. broeder en medearbeider in het werk des Heeren.

L. LINDEBOOM.

Kampen, 20 Nov. 1901.

Met eenige vrijmoedigheid durf ik nu vragen: heeft de uitslag niet mijne ongunstige verwachting bevestigd?

Wat kunnen en moeten nu de Kerken met dit Advies doen? Over die vraag wil ik gaarne in een volgend N°. iets zeggen.

Nu bepaal ik mij tot het verzoek aan *De Heraut*, om niet verder den indruk te geven, alsof de reden van mijn niet-teekenen zou zijn een niet-willen van "eenheid van opleiding." *De Heraut* kan, en moest weten, dat ik reeds vóór vele jaren in *De Roeper* *) en in de brochure *"Waar zijn wij en waar gaan wij heen?"* 1892, den weg heb gewezen tot "eenheid van opleiding," die waarlijk eenheid is. Op die eenheid hoop ik met alle kracht aan te dringen. Maar de eenheid, nu voorgesteld, is m.i. geen eenheid; geen oplossing van "het vraagstuk," maar een proefneming, zonder de minste zekerheid, en vol bezwaren en gevaren.

L. LINDEBOOM.

Kampen, 4 Maart 1902.

*) iets nieuws,
†) iets gemengds.

Politieke Beschouwingen.

Het blijkt nu meer en meer dat de aanval van de Transvaalsche Commando's van De la Rey op het Engelsche konvooi tusschen Klerksdorp en Wolmaransdorp in 't Zuid-Westen van de Transvaal, in 't laatst van Februari, "een volledig succes" is geweest, gelijk zelf de *Standard* moet bekennen. Volgens haar mag deze overwinning "wat stoutmoedigheid en handigheid betreffen, waarmee de aanval tot onze (de Engelschen) tragisch complete nederlaag werd uitgevoerd, als een meesterstuk van de typische Boerenstrategie beschouwd worden." En de *Times* noemt De la Rey "na Botha de meest bekwaam,

leider, van wiens onuitputtelijke veerkracht we reeds zooveel geleiden hebben".

De Engelsche troep bestond uit niet minder dan 580 man met 2 veldstukken, 1 pompom en 2 maxims. Maar De la Rey had zoo snel zijne verspreide commando's verzameld, ze zoo juist en gewind doen opstellen en aanvallen, dat na deze drie malen nu op deze dan op gene zijde herhaald te hebben — geen der Engelschen ontquam, maar vijftig gedood, 150 gewond, de rest als gevangenen met al wat ze bij zich hadden den Burgers in handen vielen. Zelfs een bereiden colonne tot ontzet uit Klerksdorp oprukkend, werd bloedig teruggeslagen.

Dat deze overwinning op het moreel der Burgers een grooten invloed zal uitoefenen, staat zelfs voor de Engelschen vast.

Dit Elandslaagte II is werkelijk een tweede Majuba, haast even schitterend als beslissend. En welk een wonderlijk Godsbestuur, dat deze overwinning juist in diezelfde dagen werd behaald, waarin Kitchener in 't Noord-Oosten van den Vrijstaat een schoonmaak-overwinning meende behaald te hebben, die zelfs als een wrake voor Majuba in 't Engelsche Parlement werd voorgesteld en — toegejuicht... Zeker, der Burgers neêrslag daar is niet gering, maar met een Majuba heeft zij niets te maken, dan in schijn. Geei stijlen berg werd door de Engelschen beklommen, geen geweldigen strijd door hen gevoerd om de massa geheel te verpletteren. Dagen aaneen hadden zij hunne colonnes vernieuwde en eindelijk als een groot cirkel verbonden, waarin de Wet en Steijn met de hunnen moesten omkomen. Maar — herhaaldelijk doorbraken de Burgers op verschillende plaatsen die omringing met groot verlies vooral voor de dappere hulptroepen uit Australië; de Wet noch Steijn kon men vasthouden, bijna alle strijdenden ontkwamen. Alleen de eigenlijke, om zoo te zeggen, huis-houdelijke kampen, waarin groote voorraden van vee, bewaakt en begeleid door honderden Kaffernochts, onder het bevel van oudere Burgers met tal van vrouwen en kinderen, wagens, gereedschappen etc. vielen, evenals vroeger in Vrijheid bij Botha's terugtocht uit Zululand, den Engelschen in handen. Vooral de laatste genoemde vullen de getallen 7, 8 à 900 Burgers, waarmede de Engelschen als krijgsgevangenen pronken, gelijk meer en meer blijkt. Zeker is de schoonmaak kras, maar de Wet verzameld de zijnen en verloor zelfs geen kanon. Men moet nu eenmaal de Engelsche berichten, evenals zeker kontract, lezen niet alleen met het oog op de eigenaardige wijze, waarop het bepaalde er in staat, maar vooral in verband met hetgeen er niet in staat!

Misschien wordt de jacht op de Wet, die nu weer ten Westen van de Wilgerivier is, waar de vroegere schoonmaak plaats vond — voortgezet, na een wijle rust. Uit de Kaapkolonie kwamen geen betekenisvolle berichten; de opstand duurt daar voort.

Hoe Duitschland over mogelijke interventie denkt, blijkt uit een rede van den Rijkskanselier van Bulow duidelijk. Hij zei in den Rijksdag:

"Een innemiging was van zuiver academisch standpunt beschouwd, slechts op drie manieren mogelijk, namelijk door beroep op het Haagsche scheidsrecht, door bemiddeling en door tusschenkomst. Het beroep der Boeren op dat Hof bewijst dat de samenstelling van het Hof, zelf zulk een beroep onmogelijk maakt. De uit de "edelste motieven" voortgekomen bemiddeling van de Nederlandsche Regering mislukte, dus blijft slechts interventie over. Doch interventie veronderstelt eventuele dwangmaatregelen. Een jaar geleden zette ik reeds uiteen, dat dergelijke maatregelen niet strooken met de Deutsche belangen. Daarbij heeft nog geen enkele andere Mogendheid tegen den Zuid-Afrikaanschen oorlog of tegen de wijze, waarop die door de Engelschen gevoerd wordt, eenig protest doen hooren. Voor ons bestaat er dan ook geen enkele reden, in deze zaak een leidende rol te spelen. Bij zulke internationale verrichtingen gaat het meestal zoo, dat zij oogenblikkelijk de persoonlijke ijdelheid streelen, maar zonder praktisch gevolg blijven. Ik herinner maar aan het tweede Fransche keizerrijk."

Wat de heer Gradnauer wil, is een wereld-politiek uitroep, die op elken windmolen, welke hem niet bevalt, losrent. Kreeg de heer Gradnauer zijn zin, dan moeten wij ons, heb ik hem goed begrepen, ook met Armenië, de Philippijnen en Finland bemoeien. Zoo'n politiek zullen wij niet beginnen, en de groote meerderheid van dit Huis zou dat ook niet willen." (Bijval.) Met andere woorden, zegt zeker Courant: "Laat er gemoed worden, laat het recht vergaan, laat de Hunnengeesels onbarmhartig slaan den rug der zwakken... Duitschland is daar, waar het ideal van een goed gevulde beurs te verwezenlijken is."

Zedelijke overwegingen hooren niet in de hedendaagsche politiek, zeide Bulow een tijd geleden. Hij staat nog altijd op dat standpunt. En hoe velen niet met hem?

NOORDTJII.

Buitenlandsche Kerken.

De *Sionisten*. — Toen voor korte jaren Dr. Herzl te Weenen in verbinding met eenige andere invloedrijke Joden de Vereeniging oprichtte, wier leden zich Sionisten noemen en die ten doel heeft de emigratie der Joden naar Palestina te bevorderen, dachten velen, dat deze beweging uit godsdienstige overwegingen geboren werd. Het blijkt meer en meer, dat zij een politieke of maatschappelijke strekking heeft.

Deze Vereeniging heeft voor eenige weken haar vijfde congres gehouden in Bazel; een duizendtal Joden waren er tegenwoordig. Daar is het uitgesproken, dat de Vereeniging steeds meer waardeering en steun ondervindt. Zij vindt dien steun zelfs bij vorsten van Europa. Dr. Herzl heeft in het belang van deze onderneming onderscheidene malen een onderhoud gehad met den Sultan van Turkije en is zelfs vereerd met het hoogste eereteken, dat de Sultan verleenen kan.

De Keizer van Duitschland heeft ook onderscheidene malen den leider der Sionisten audientie verleend, niet alleen in Berlijn en Potsdam, maar ook op zijn veelbesproken reis naar het Oosten te Konstantinopel en te Jeruzalem.

De predikant David Baron te Londen, een bekeerde Jood, zegt, dat hem feiten in vertrouwen zijn medegedeeld en dat hij merkwaardige documenten met eigen oogen gezien heeft, die bewijzen, dat Europeesche vorsten met de bedoelingen van het Sionisme instemmen. Waaruit volgt, dat er veel politiek achter deze beweging schuilt.

Dr. Baron zegt verder, dat geheel deze beweging uit stoffelijke en politieke redenen is ontstaan en dat er in 't minst geen geestelijk motief is, dat tot den terugkeer naar Palestina dringt. Toch moesten de Christenen deze beweging met belangstelling gadeslaan, als "een ontwakning van de Joodsche natie." Hij acht deze beweging een ontwakning van het Joodsche volk, dat 19 eeuwen scheen dood te zijn. "Ik begroet haar — zegt hij — als een voorbereiding voor eene groote geestelijke ontwakning van Israël, waarvan de invloed op de wereld zal zijn als het leven uit de dooden."

Maar hoewel een teken van de ontwakning der Joodsche natie, dat hoop geeft in betrekking tot Israëls toekomst, toch is het Sionisme in zijn tegenwoordigen vorm volstrekt geen godsdienstige beweging en het wordt meer en meer duidelijk, dat het begin van den terugkeer naar Palestina in een toestand van ongelooft geschiedt. Daarom moet dit verschijnsel de Kerken opwekken, om meer het Evangelie onder de Joden te brengen.

Ds. Pieling, voorzitter van de Vereeniging voor de Zending onder de Joden in Berlijn, heeft in een lezing gezegd: "Het Sionisme heeft, in plaats van de harten van het Joodsche volk meer vatbaar te maken voor de prediking van Christus, veel meer een tegenovergestelde uitwerking. Het bewijst hiervoor heeft men in de uitdrukkingen van de leiders, in de ondervinding der Zendingen en in de houding, die de Sionisten aannemen tegenover de Christenen uit de Joden."

Ds. Pieling heeft over de aangelegenheid met onderscheidene Zendingen onder Israël gecorrespondeerd. Aller antwoord komt hier op neer, dat het Sionisme nog meer afkeerigheid wekt tegen de prediking van Christus.

Een Zending in Rusland schreef, dat hij wel gemakkelijk toegang had tot de Joden, die bij de Sionisten bekooren, maar dat zij alleen tot luisteren en spreken geneigd zijn, als de terugkeer naar Palestina het onderwerp van het gesprek is. Begint hij over het Evangelie te spreken, dan worden zij onverschillig en zijn niet meer genegen te hooren. Hij heeft de ondervinding, dat de Sionistische beweging geen steun is voor de Zending onder de Joden, maar veel meer een hinderpaal, omdat zij de Joden trotsch maakt en hen versterkt in hun meening, dat zij hun doel kunnen bereiken zonder Christus. Ernstige, godsdienstige Joden zijn tegen het Sionisme. Zij verwachten geen verlossing van Herzl, maar zien naar een nieuwe, Goddelijke openbaring en naar de komst van den profet Elia uit.

In het algemeen schijnt de ondervinding der Zendingen te zijn, dat de Sionisten vooral niet minder vijandig zijn tegen de Zendingen dan de andere Joden.

Hun houding tegenover het Christendom is ook een beslist vijandige. Dit is duidelijk uit het standpunt, dat zij innemen tegenover de Christenen uit de Joden. De statuten van het Sionisme schijnen neutraal te zijn en den godsdienst buiten de zaak te houden, zoodat de Christenen uit de Joden niet buiten gesloten worden. Er zijn dan ook onder de Sionisten, die op theoretische gronden geen reden zien, om de laatste van den nieuwen Joodschen staat uit te sluiten. In de praktijk hebben zij denzelfden afkeer van en vijandschap tegen de Christenen met de Joden als alle andere Joden. Zij willen met hen geen gemeenschap of samenwerking uit haat tegen Jezus.

Ds. Baron zegt, dat de Sionisten geen neiging toonen, om de anti-Christelijke richting, die de Joden reeds 1900 jaren gevolgd hebben, te verlaten. Dit verhindert hen niet in Christelijke kringen hulp te zoeken. Als reden, waarom zij hun congres vroeger te Londen hielden, gaven zij zelf op, om hen onder het Engelsche volk, die den Bijbel lief hebben, voor hun zaak te winnen. Dit mag men echter niet beschouwen als een toenadering van de Sionisten tot het Christendom; evenmin mag men daaruit afleiden, dat de Christenen daardoor invloed op deze beweging zouden kunnen uitoefenen. De Sionisten willen gaarne de hulp der Christenen in hun streven om naar Palestina terug te keeren, maar dit brengt hen geen stap nader tot het Christendom.

Het is daarom, zegt Ds. Baron, dat de Christenen elke poging om langs dien weg invloed op de Joden uit te oefenen, moeten laten varen. Het Sionisme neigt de harten niet tot den Zaligmaker; integendeel, deze beweging zal hen eerder tegen Hem verhard.

SCHOLTEN.

ADVERTENTIËN.

Ondertrouwd:

L. C. DE LANG

WEDN. VAN J. J. CAMPAGNE

E. C. VAN WALSEM.

GOUDA,
's-GRAVENDEEL, 26 Febr. 1902.

Ondertrouwd:

P. R. POORTINGA

R. L. RINKEMA.

KOLIJM,
ENUMATIL, 5 Maart 1902.

Voor de vele bewijzen van deelneming en belangstelling, ons betoond bij het overlijden van onze geliefde Moeder, Mej. DE WED. A. HIRSCHMAN — AALBERS, betuigen wij onzen hartelijken dank.

Names de Familie

D. DE BRUIJN IIJ.

HAZERSWOUDE, 3 Maart 1902.

SOLI DEO GLORIA.

6 Maart hopen D. V. onze

geliefde Ouders en Grootouders

F. J. SIESLING

M. v. d. VEEN

te BEILEN, hun 35-jarige

Echtvereeniging te her-

denken.

Hunne dankbare Kinderen

en Kleinkinderen.

Het behaagde den Heere uit onzen kring weg te nemen, ons geacht en gewaardeerd medelid, den heer

A. R. KIMM.

Sedert de stichting der School betoonde hij voor haar een warm hart te bezitten. Wij wenschen Gode te zwijgen en bidden der droeve Gade en kinderen den troost der waarlijk treurende toe.

Namens de Schoolcommissie,

ALD. DIJKEMA, Praeses.

P. J. WIGBOLDUS, Scriba.

TEN BOER,

28 Februari 1902.

Heden behaagde het den Heere, zacht en kalm van onze zijde weg te nemen onzen zoo beminden Broeder en Behuwdbroeder

Harm van Til,

in den ouderdom van ruim 50 jaar, na eene ongesteldheid van eenige weken.

R. VAN TIL.

F. VAN TIL—DIJKSTRA,

MIDWOLDE,

28 Febr. 1902.

Heden behaagde het den Heere uit ons midden weg te nemen onzen Broeder

Harm van Til,

in den ouderdom van 50 jaar. Sinds ettelijke jaren diende hij de kerk alhier als Ouderling.

De hope, dat hij is ingegaan in de eeuwige rust, troost ons. Vervulle de Koning der kerk de ledige plaats en sterke Hij de bedroefde Familie.

Namens den Kerkeraad,

H. J. HEIDA Ez., Praeses.

A. SIKKEMA, Scriba.

LEEK,

28 Febr. 1902.

In den Heere zacht en kalm ontslapen te MIDDELBURG, na een langdurig, smartvol doch geduldig lijden, onze geliefde Echtgenoot, Zoon, Behuwdzoon, Broeder en Behuwdbroeder, de Weleerwaarde Heer

W. A. DEKKER,

Predikant bij de Gereformeerde kerk te HOOGEVEEN, in den ouderdom van 43 jaren.

Uit aller naam,

WED. W. A. DEKKER—

MARCUSSE.

MIDDELBURG,

1 Maart 1902.

Eenige en algemeene kennisgeving.

Heden behaagde het den Heere van leven en dood van onze zijde weg te nemen, na een langdurig doch geduldig lijden, mijne geliefde Echtgenote en der kinderen zorgdragende Moeder

Maaike de Ruiter—

BOONSTOPPEL,

in den ouderdom van 42 jaar en 4 maanden.

Dat zij is ingegaan in de eeuwige ruste, die er overblijft voor het volk Gods, lenigt onze diepe smart.

Namens de Familie,

J. DE RUITER,

BOLNES,

1 Maart 1902.

Het heeft Gode behaagd onze geliefde Dochter

GERRIGJE,

Echtgenoot van G. Bokke, in den ouderdom van 23 jaren tot Zich te nemen in de ruste, door Hem voor zijn volk bereid. Hoewel de Heere ons door dezen zwaren slag in diepe droefheid heeft gedompeld, mogen wij niet treuren als degenen die geen hope hebben, daar zij de laatste vier jaren haars levens, door den Heere geleid, met bewustheid voor haar ziel mocht getuigen, dat ze het eigendom des Heeren was. In haar stervensuur zong ze nog met zwakke stem Ps. 138:1 en ging henen in vrede, nalatende haar geliefden man en twee kindertjes. De Heere geve ook dezen zijne leiding te ervaren, is onze bede.

B. VELTKAMP,
Echtgenoot en Kinderen.
HATTEM,
1 Maart 1902.

Heden op den dag des Heeren ontsiep in zijn Heer en Heiland, onze zeer geliefde Echtgenoot, Vader en Behuwdvader

Hendrik Steenhuis,

in den ouderdom van ruim 77 jaren. Kort was zijn lijden, doch ruim zijn geloof. Steeds was het zijn lust, ook als mede-opziener der gemeente, dit anderen aan te prijzen. In dat geloof is hij blijmoedig heengegaan.

WED. H. STEENHUIS—
HEKMAN.
J. STEENHUIS. PUTTEN
E. STEENHUIS. (Geld)
DIRTHERMAN.
H. STEENHUIS. OUDE-
A. STEENHUIS. PEKELA.
BRAKER.
M. STEENHUIS. DRIEBERGEN.
E. STEENHUIS. OUDE-
B. STEENHUIS. PEKELA.
OUDE-PEKELA,
2 Maart 1902.

Heden overleed, na een kortstondige doch hevige ongesteldheid, zacht en kalm, onze geliefde Medebroeder

Hendrik Steenhuis,

in den ouderdom van 77 jaren. Met de gaven en krachten hem door den Heere geschonken, diende hij de gemeente als Onderling met ijver en toewijding. Nu is zijn werk hier afgelopen. Op den rustdag ging hij de eeuwige ruste in.

Namens den Kerkeraad der Gereformeerde kerk,
Ds. A. ROORDA, Praeses.
K. STUUT, Scriba.
OUDE-PEKELA,
2 Mrt. 1902.

Tehuis voor Militairen van Gereformeerden huize, Practijnschoek 4 te 's-Gravenhage.

KENNISGEVING.

Aan Jongelingen of Ouders en Voogden, wier Jongelingen met Maart a.s. te 's-Gravenhage in dienst worden gesteld.

De Vereniging voor samenkomsten van MILITAIREN van Gereformeerden huize vestigt bijzonder uwe aandacht op ons Tehuis en verzoekt beleefd op gave te mogen ontvangen van de namen der JONGELINGEN, die te 's-Gravenhage in dienst worden gesteld, met aanwijzing bij welk deel van het Leger zij worden ingelijfd.

Namens de Vereniging voornoemd,
C. J. VAN ROODE JR.,
Secretaris.
Jan van Nassastraat 127.

Voor het Gesticht voor Ouden van Dagen van de Gereformeerde kerk te AMSTERDAM wordt een ECHT-PAAR als

VADER en MOEDER

verlangd, leden der Gereformeerde kerk, zonder kinderen tot hunne verzorging en niet boven den leeftijd van 45 jaar. Aan deze betrekking is een salaris van f 350 per jaar verbonden, benevens vrije inwoning. Sollicitatiën worden ingewacht voor 13 Maart a.s. bij den Secretaris van het Bestuur J. B. BLANKENBERG, 1e Helmerstraat 87 AMSTERDAM.

Gevraagd in een Gereformeerd gezin met vier KINDEREN, waarvan drie schoolgaande:

Eene beschaafde, eenvoudige

JUFFROUW,

van Christelijke beginselen, genegen te assisteeren in de huishouding en zich gedeeltelijk te belasten met de leiding der kinderen.

Franco brieven te zenden aan den Uitgever van „de Bazuin” onder letter D.

In het Christelijk Gesticht voor Krankzinnigen „BLOEMENDAAL” te LOOSDUINEN kan met 1 Juni a.s.,

Eene beschaafde Juffrouw,

leeftijd 30—45 jaar, worden geplaatst om als Huismeesteres het beheer van het Linnenmagazijn en het toezicht op den Huishoudelijke dienst op zich te nemen.

Nader inlichtingen worden verstrekt door den Geneesheer Directeur Dr. D. SCHERMERS.

GEVRAAGD

tegen Mei een flinke

Dienstbode

van Geref. belijdenis, bij Ds KRUISWIJK te ANTWERPEN, v. Diepenbeeckstr. 69. Geen wasch aan huis. Brieven franco.

Een Jongmaatje

gevraagd ter opleiding in het

Manufacturenvak

in een der eerste handelsteden van FRIESLAND, tegen vergoeding van kost en inwoning.

Brieven onder motto „Manufacturen” aan den Uitgever van de Bazuin te KAMPEN.

Vereniging tot Chr. Verzorging van Zenuwlijders in Nederland.

Algemeene Vergadering D. V. Donderdag 24 April 1902 in „IRENE” te UTRECHT.

Afdeelingen en Corporaties wordt herinnerd, dat zij voorstellen voor deze Vergadering kunnen inzien tot Woensdag 12 Maart o.k.

De Secretaris,
A. VAN ANDEL.

HEERENVEEN.

HEILIG AVONDMAAL.

Bergerac Tinto.
Vino para la Santa
Comunion.

Esto Bergerac Tinto importamos de Espana exclusivamente para servir a la Santa Comunion en nuestra Iglesias-Neerlandesa.

Prijs per 2 flesch a 400 gr. of 1 heele van 800 gr. f 0,85.

Ook de Witte Bergerac wordt in vele Kerken voor het H. Avondmaal gebruikt; de prijs hiervan is vanaf heden f 0,80 per flesch.

Kerkeraaden of Predikanten kunnen gratis ter kennismaking een flesch Avondmaalwijn ontvangen.



f 50000 — à 4 1/4 %

De Makelaars TEIXEIRA DE MATOS VAN DER VLIET, Kerkstraat 256, hebben bovenstaand bedrag disponibel voor eerste Hypotheek. Tevens is bij hen te bevragen een huis met belasting aan het Sarphatipark 135. Huurprijs f 600 per jaar, te aanvaarden 1 Mei 1902, een vrij Rozenhuis aan den Amsteldijk. Huurprijs f 700 per jaar, en een huis aan de Bloemgracht 6, huurprijs f 500 per jaar.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is verschenen:

DENKT AANUWELIJDENIS.
Een woord aan jeugdige leden der gemeente, na het afleggen hunner geloofsbelijdenis.

DOOR
W. H. GISPEN.

Prijs 25 Cent; 10 Ex. à 22 1/2 Ct.
25 Ex. à 20 Ct.; 50 Ex. à 17 1/2 Ct.
100 Ex. à 15 Ct.

BESTUUR EN AANMOEDIGING

VOOR IEDER die ernstig de zaligheid zoekt.

DOOR

J. A. JAMES.

Vierde druk. 60 cent.
Bij getallen tegen verminderden prijs.



Termijnbetaling van af
10 CENTS per dag.

SOLIEDE ORGELS

in prijzen van af f 40.—

Gratis Handleiding en Toetsenlooper. Honderden dankbetuigingen.

Vraagt gratis Catalogus en conditiën.

JOH. DE HEER.

Rotterdam, Noordmolenstraat 71.

STEENWIJKER BEDDENFABRIEK,

opgericht in 1889.

Gezuiverde, Gewasschen en Gestoomde nieuwe Veeën.

Citche, Wollen en Molton deken en Bedtijken in alle soorten.

Linnen bedtijken in het blauw met koorden, in het rood zonder koorden.

No. 1. Het nieuwe Reclamebed w.o. een Wollen, een Citche, een Molton deken, voor 2 pers., 50 pd. veeën, geen grooten, 1 tijk en een bed, peluw, 4 kussens, overtrek voor bed en peluw voor f 33, en voor f 35.

Een extra 2-pers. Bed, waarin 42 pd v., ook voor f 33 of f 35, met 50 pd. veeën, verder ook f 38, f 40, f 45, f 50. PRIMA KAPOK.

Een satijnbed met prima Kapok w.o. een Wollen, Citche en Molton deken en een Overtrek, 1 bed, 1 peluw, 2 kussens voor f 24.

1 gewoon Bed, prima Kapok als bovenstaande voor f 22,50.

Er is nog nooit eenige aanmerking gemaakt.

Veeën tot in de fijnste soorten voor radig, remours, vrij zicht en monsters gratis.

Boven f 10 franco. Veeën 30, 35, 40, 50, 60, 70, 80 cent, f 1, f 1,20.

J. KETEL RZ.,

Z/z. Markt, Steenwijk.

De Boekenwereld.

Voor geschenken aan de nieuwe lidmaten der Gemeente, raadplege men No. 1 van

„De Boekenwereld.”

Een uitnemende handleiding tot het kiezen van boeken voor geschenken, voor Bibliotheken, voor eigen gebruik, is

„De Boekenwereld.”

Eene belangrijke verzameling van kinderlectuur, waardoor veel is dat bijzonder geschikt is voor uitdeelingen, vindt men steeds vernield in

„De Boekenwereld.”

Indien men eenmaal een exemplaar aanvraagt bij den uitgever G. F. CALLENBACH te Nijkerk, dan ontvangt men geregeld bij verschijning, gratis en franco

„De Boekenwereld.”

Gids voor ieder die boeken voor zichzelf of voor anderen wensch te koopen.

Bij den uitgever G. F. CALLENBACH te Nijkerk verschenen zooeven de volgende Zondagsschooluitgaven voor het

Paaschfeest:

BETSY. Wat deed Jezus voor U? 3e druk . . . f 0,05

» Het Bloemenmeisje. . . » 0,10

» Het ware leven . . . » 0,15

en een zeer fraale

PAASCHPLAAT,

groot 54 x 39 cm.

geteekend door A. RANCKEL. Prijs f 0,20 voor de uitgave in kleurendruk.

Prijs f 0,10 voor de uitgave in zwartdruk.

Men vrage den nieuwen Catalogus (voorjaar 1902), die b halve de vroeger verschenen Paaschboekjes en andere Zondagsschooluitgaven, de buitengewoon voordeelige voorwaarden vermeldt, waarop boekjes, platen en wandteksten ter uitdeeling verkrijgbaar zijn.

Alle soliede boekhandelaars nemen bestellingen aan.

Heden verscheen afl. I van

Geschiedenis van het Godsdienstig

en Kerkelijk leven van het

Nederlandsche Volk.

(100 v. C.—1903).

Voor ons volk bewerkt door J. KUIPER.

Tweede herziene en vermeerderde druk.

Dit hoogst belangrijke werk zal verschijnen in 50 wekelijksche afleveringen van 10 cent.



De eerste druk, die f 6,50 kostte, was in één jaar tijds totaal uitverkocht.

Het is een boek voor iedereen. Niet dor en droog, maar aantrekkelijk in verhaaltrant geschreven. Vele fraaie platen en portretten versieren het werk.

De eerste 1000 intekenaren ontvangen een prachtige stempelband cadeau. Men haaste zich dus om op het werk in te tekenen. De eerste aflevering is bij iederen boekhandelaar ter inzage te bekomen. Het prospectus is overal gratis verkrijgbaar en wordt ook op aanvraag toegezonden door den uitgever

G. F. CALLENBACH te Nijkerk.

Is verschenen:

HET LIJDENSEVANGELIE

DOOR

J. H. DONNER.

Tweede druk.

Prijs ingen. f 0,80, geb. f 1,20.

Leiden.

D. DONNER.

Bij den uitgever A. GEZELLE MEERBURG te HEUSDEN verschijnt de DERDE JAARGANG

VAN

Wat zegt de Schrift?

Maandblad tot bevordering van het rechte lezen en uitleggen van Gods Woord, onder redactie van Prof. L. LINDEBOOM, Hoogleraar a/d Theol. School te Kampen, en met medewerking van onderscheiden Bedienaars des Woords.

Maandelijks verschijnt een No. van 16 bladz. van 2 kolommen, in royale 8o formaat, en voorzien van een omslag. Bij No. 12 wordt gratis een stevige omslag met register toegezonden. De prijs is slechts f 1,50 per jaar, franco per post. Men kan intekening zenden rechtstreeks aan den uitgever, en ook door een soliede boekhandelaar.

Van den 1en en den 2den jaargang zijn nog enkele exemplaren te bekomen à f 1,60.

No. 2 van den 3en j.g., pas verschenen, bevat o.a. een brief van den red. aan N. N., get:

De Theol. School het offer?

die ook afzonderlijk is te bekomen, à 5 ct. franco p. post.

Voor eerst van Maart tot Augustus (Gen. Syn.) zal verschijnen een Bijblad bij „W. z. d. S.”:

Voor het recht, de vrijheid, en den vrede der Kerken.

inzake haar eigen „Opleiding” en andere levensbelangen. Dit Bijblad van 8 tot 16 of meer kolommen, gedurende het halfjaar, kost slechts 50 ct. franco p. post, en voor de abonnees op bovengenoemd Maandschrift 25 ct.; elk No. afzonderlijk 10 ct. Spoedige opgave bij den Uitgever te HEUSDEN wordt dringend verzocht.

Bij den Uitgever ZALSMAN is verschenen:

FEESTSTOFFEN

DOOR J. BAVINCK

Predikant der Gereform. Kerk te Kampen.

(voor het Paaschfeest.)

145 bladz. 80 cent. Wie hier-

van 1 Ex. wil ontvangen, gelieve zich aan te melden bij zijn gewonen Boekh. of den Uitgever ZALSMAN te KAMPEN.

Bij den Uitg. K. LE COINTRE te MIDDELBURG is verschenen:

De Heere onze Herder.

Eene verklaring van den 23sten Psalm door Rev.

JOHN. STEVENSON.

Naar den 4den druk uit het Engelsch, vertaald door J. VISSER v. d. M. te SPRANG. Met een Voorwoord van Prof. BIESTERVELD, Hoogl. van de Theol. School te KAMPEN.

Prijs f 1.— Geb. in prachtb. f 1,50.

„De praktische Schrijftbeschuwing” van STEVENSON maakte in der tijd groten opgang. In 1850 was van Ps. 23 reeds het 16e duizendtal verspreid.

Prof. BIESTERVELD schrijft dien opgang toe aan den echt praktischen, gezond mystieken geest.

Vooal het ontdekkend en vertroostend element treedt in zijne behandeling op den voorgrond.

Heden verschijnt bij J. H. BOS te Kampen:

VERKLARING

van het Kort Begrip der Christ. Religie, voor onze Catechisanten,

DOOR

G. ELZENGA, v. d. M.

Met eene voorrede van Prof. P. Biesterveld,

8o form. 190 bladz.,

prijs f 1,— geb. f 1,50.

Alom verkrijgbaar, alsmede na toezending van het bedrag rechtstreeks van den Uitgever.

ER IS

nog voorraad van de Bazuin No. 9. Adres den Uitgever ZALSMAN te KAMPEN.

Bij D. A. DAAMEN te Rotterdam zal eerstdaags verschijnen:

Tien Maanden in een „Vrouwenkamp.”

Het Leven en Lijden van een Boerengezin in Transvaal, door WILHELMINA RIEM VIS.

Ten einde van dit aangrijpende verhaal, dat fritten bevat, een ruime verspreiding te bevorderen, zal de prijs worden gesteld op slechts ongeveer 90 cents en voor de intekenaars der Bibliotheek voor Hoofd en Hart nog lager.

Bij J. H. KOK te KAMPEN verscheen:

De Zekerheid des Geloofs

DOOR

Prof. Dr. H. BAVINCK.

Prijs f 0,65. In Stempelband f 1,10.

Bij elken Boekh. verkrijgbaar.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereniging:

Aan Contributiën:

Door Ds. J. C. van Schelven te Dieren f 84,50; door den heer H. Vink te Harmelen f 15,50; door den heer A. P. J. B. bij te Oudewater: uit Waarder f 17, uit Langerigeweide f 2,50, samen f 19,50; door den heer M. J. Dykers te Sommesdijk f 62,50; van J. S. te A. f 1.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit):

Van de Geref. kerk te Almelo f 11,44; van idem te Deventer A f 5,07 1/2; van idem te Deventer B f 8; van idem te Enschede f 15,30 1/2; van idem te Enter f 2,56; van idem te Haaksbergen f 4,34; van idem te Hengelo f 4,70; van idem te Holten f 1,91; van idem te Nijverdal f 19; van idem te Olst f 1,32 1/2; van idem te Rijssen f 1,89; van idem te Vriezenveen f 1,50; van idem te Wierden f 2,47; van idem te Wije f 3; van idem te Zonnemaire f 5,25; van idem te Kamperland f 8,23; van idem te Oosterland f 8,15; van idem te Wisskerke f 1,43 1/2; van idem te Bronwershaven f 5,63; van idem te Scharendijke f 8,87; van idem te Haamstede f 3; van idem te Geersdijk f 1,38; van idem te Zierikzee f 15,04; bij een spreekbeurt door den heer Jb. v. O. te Dirksland f 7,01; te Stellingdam f 3,84.

S. J. SEEFAT,
Hilversum. Penningmeester.

Stoomdruk van ZALSMAN te KAMPEN